

خُمکه او دا دومره کاینات چي په فضا (آسمان) کې شتون لري ستاري کهکشانونه سیاه چالي او په میلیارډو سیاري دا له کومه شو وي او له کومه منځ ته راغلي نو تبا د انسان ذهن کې سوالونه راپیدا کېږي. چې کله ماشوم وم نو دا فکر به مې کو چې اسمان ډېر نژدې ده د غره په سر چې ودرېږي شاید لاس مو ورته ورسې خو په رالوېدو دا فکر مو اشتباه وه کله نه چې مکتب ته ولاړم نو هلته به په کتاب کې یو نر غویا وو د دو ښکرو په منځ کې به یې ګرده د توب په شکل چې خُمکه یې نومه وله ایښودل شوي وه دا به هم اضافه وه چې کله د غویا په کوم خای مچ یا کوم خای یې خارخ وکړي نو سر وخوره وي همدا ده چې زلزله منځ ته راځي تر ډېره وخته په همدغه متنو عنوانو باندې غلطېدلو ماته تل دا سوال ذهن ته راتلو په فضا (اسمان) کې به څه وي مور ولې پیدا شوي یو دا ونې بوټي په قسما قسم حیوانات نباتات دا څنگه منځ ته راځي او راغلي؟

د دې سوالونو په ځواب کې دیني او علمي نظرو ته مراجعه کو پرې ځان پوهه وو.

۱ د قران کریم نظریه : الله ج په ۳۰ ایه کې د انبیا سورت کې فرمایي خُمکه او اسمان مو پیوسته (بوځي) راپیدا کړل خو وروسته مو سره جلا کړل.

دلته علما وايي چې مطلب دا ده چې الله ج ورېځي راپیدا کړي له ورېځو یې باران راپیدا کړو او خُمکه کې بوټي راپیدا کړل او طبیعت منځته راغلو.

امام غزالي رح وايي : الله ج تر ټولو شیانو له مخه یوه ملغره پیدا کړه بیا الله ج ورته د غضب په سترګه ورته وکتل هغه ملغره ویلي سوه د الله ج له وېرې څخه په لرزه سوه اوبه ځیني جوړې شوي بیا الله ج د رحمت په سترګه ورته وکتل نیم یخ او کلک سو الله ج د هغه څخه عرش عظیم پیدا کړو بیا عرش په ښورېدو سو الله ج پخپل قدرت دا کلمه پرې ولیکله لا اله الا الله محمد رسول الله عرش عظیم آرام سو او هغه نیمې اوبه هغسې ویلي پاتې شوي تر قیامته پورې به موجوده او څپي وهي الله ج په دې هکله فرمایي:

و کان عرشه علی الماء (هود۷)

حال دا چې وو عرش د هغه اوبو باندې، بې چې هغه وېرې ښورېدونکې و، یې بې زګونه یې وکړه د ورېځو په سان دودنه ځیني پورته سو طبق پر طبق سره پورته سو بیا الله ج د دغه دودنو څخه آسمانونه او خُمکي پیدا کړي سره نښتي وه بیا الله ج د خُمکو او آسمانون تر منځ بادونه راپیدا کړل چې د هغو په سبب آسمانونه او خُمکي سره بېلې سوي الله ج فرمایي:

ثم استوی الی السماء وهی دخان (حم سجده ۱۱)

بیا یې اراده وکړه د پیدا کولو د آسمان حال دا چې دغه آسمان یو د دود اجزا یو له بله سره نښتي وي او پر لوړ خای درېږي او د بخار څخه یې خُمکه پیدا نه کړه چې بخار بېرته راښکته کېږي دا د الله ج د بشپړ علم او حکمت پایله وه

(امام غزالي، ۱۵۱ پاڼه، مکاشفه القلوب، پښتو ژباړه حجه الا سلام حضرت امام غزالي رح)

۲ علمي نظريه : په علمي نظريو کې يوه ډېره مهمه نظريه هغه نو بيا د علم په اساس اخترشناسان وايي چې يوه ډېره وړه ماده چې انفجار کوي او نوري نوري کيلو متره فاصله کې مواد له ځانه شيندي ۱۳،۸ ميليارده کاله مخکې تول هغه څه چې فضا کې ول يواځې انرژي و وروسته له ۳۰۰ زره کاله وروسته انرژي سره کېږي هايډروجن او هيليو منځته راوړي په دا مرحله کې جهان تول د يو ورېځې په شکل وي جهان صرف يو د گازو ورېځه وي د جهان په اوږدېدو هغه شتونې مادې شروع په لرې والي کوي دلته جهان بيا نو په يو صحابي بدلېږي. يعنې هغه ورېځه چې د هايډروجن هيلوم او گرد غبار نه جوړه شوي وه ځيني برخې دومره سره پېچلي وي چې دلته نو بيا اول نسل ستارې منځته راځي خالص د هايډروجن نه جوړه شوي وي له ډېرو کلونو وروسته همدا هايډروجنې ستارو د هايډروجن په مصرفولو له يو بله لرې والي شروع کوي او انفجار کوي نو دلته نور عناصر کلونه ورسته شکل گيري شروع کوي بيا دوم نسل ستارې منځته راځي اول نسل ستارې چې د خالصه د هايډروجن نه شکل گيري شوي وي دوم نسل ستارې په همدې شکل انفجار کوي هره ستاره چې منځته راځي له پېچده او مغلقو عناصرو سره يوځي کېږي بيا انفجار کوي.

همدا وي چې د راهی شيرې کهکشان منځته راځي په همدا شکل لمر چې د درېيم نسل ستاره ورته ويلی شو شکل گيري کېږي کله چې د نويو ستارې شکل نيسي نو عناصر يې هم مغلقه کېږي مختلفه شکله صحابي هم راپيدا کېږي مخکې له دې چې يوه ستاره په ختمېدو شي په هسته کې موجوده اتومونه لرې والي کوي په همدې نتيجه کې نور مغلقه عناصر منځته راوړي د همدې کار په ادامه نو ډېره انرژي هم آزادېږي لوي ستارې راپيدا کوي او همدا باعث کېږي ډېره انرژي آزده کړي همدا لويو ستارې درانده عناصر راپيدا کوي همدا وي چې اهن منځته راځي کله چې اهن جوړ شي هر څه متفاوته کېږي د اهن اتومونه ډېر لوي وي کله چې انفجار کوي نو ډېر خطرناکه وي چې ورته ابر نوختر يا سوپر نوا ورته ويل کېږي بيا عناصري مادې فضا کې پراگنده کېږي کله چې يوه ستاره انفجار کوي نو پارچه پارچه کېږي په فضا کې تيتيگي هغه بيا د ابر نوختر صحابي ويل کېږي.

دا علم په اساس نظريه وه چې اخترشناسانو پرې کلونه کلونه کار کړی.

منظومه شمسي او ځمکه څنگه منځته راغلل:

په اول وار امانول سويډنبرگ په ۱۷۳۴ ميلادي کال کې نظريه ورکړه وروسته له نومرې امانول کينټ ۱۷۵۵ ميلادي کې ده وويل چې منظومه يې شمسي ۴،۶ ميليارده کاله مخکې د يو ماليکولي ورېځې په نتيجه کې رامنځته شوي ده تصور کېږي چې د دغه ورېځې عرض څو ميلونه کاله نوري وه چې په نتيجه کې څو ستارې رامنځته کړې د همدو ستارو د انفجار په صورت کې منظومه يې شمسي شکل يې ونيوه

لمر مو مخکې هم وويل چې د درېيم نسل ستارو څخه ده چې په څو ابر نوخترو کې شکل گيري شوي ده له هغه صحابيو گانو چې گاز گرد او غبار راپاتي و سياري راپيدا شوي

منظومه شمسي ډېره گرمه ده اجازه نه ورکوي د فرار ماليکولونه لکه اوبو او ميثان متراکمه شي. ځمکه اولو سرو کې ډېره گرمه وه چې ټوله له اوره پوښلې وه بيا پرې د تيگو باران وشو چې ويل کېږي چې په همدغو تيگو کې اوبه موجود وي او اوبه يې د ځمکې په سر راپيدا کړي ځمکه دومره په سرعت چرخېگي چې يو شپه ۶ ساعته ده

خُمکه د ميلونونو شهابي تيگو په نتيجه کې منځته راغلي ده کله چې د دغو تيگو په نتيجه کې خُمکه راپيدا شوه نو ډېره گرمه وه سر تا سره اور وه د خُمکې سرعت ويل کېږي چې دومره زياد وو يوه ورځ صرف شپږ ساعته وه د خُمکې په سر په هر ځای کې اتشفشان شتون لره شو خوا يې گرد غبار او گازو نيولی وه يوه عظيمه سياره چې له خُمکې سره ټکر کوي داسې ټکر چې يو صندېه يې ورسره لږېږي يوه وړه ضربه ورکوي د همدې ضربي په صورت کې د گرد او تيگو شدت هم زياتېږي په فضا د کې د جاذبې په صورت کې سپوږمۍ منځته راوړي چې ورته د خُمکې قمر وايو ميلونونه کاله وروسته خُمکه مخ په سرېږدو کېږي او يوه ورځ صرف اته ساعته کېږي د خُمکې سرعن مخ په کمېدو وي ميلونونه کاله وروسته بيا چې کله خُمکه سره کېږي د تيگو باران بيا شروع کوي دغه د يوې تکه تکه شوې ستارې تيگې وي په منظومه شمسي کې صرف دغه تيگې په خُمکې راولېگي ويل کېږي چې دغو شهابي تيگو کې اوبه شتون درلودې وروسته له لس ميلونو کاله وروسته د تيگو باران ورکېږي خو اوبو ټوله د خُمکې سطحه نيولې اقيانوسونه منځته راځي د خُمکې سرعت نور هم کمېږي يوه ورځ صرف لس ساعته ته رسي خو تر اوڅه لا خُمکه جوړه نده د انسان د حيات لپاره وروسته له کلونو هغه اتشفشانونه چې د خُمکې هستې ته يې نفوس کړی انفجار کوي په دغه انفجار سره کاربوندکسايډ په هوا کې جوړوي اتشفشانونه له سيند حرکت کوي په همدې شکل قاري منځته راوړي اسمان ټول له کاربوندکسايډه وي چې باران له اسمانه شروع کوي اسيدې باران تيگې کاربون دی اوکسيډ ځانته جذبوي د لمر وړانگې هغه کاربون دی اوکسيډ چې په هوا کې شتون لري زياتي خُمکې ته راشي همدا د خُمکې يخچالي يخونه دي چې خُمکه يې سره ساتلي.

ماخذونه:

۱: بام دنيا، يوتيوب

۲: غزالي، امام، حجه الاسلام حضرت امام غزالي رحمه رح

۳: پژو، فارسي انترنيټي سايت

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**